

R E C E N Z J A

**dysertacji doktorskiej Pana mgr. Piotra Karasia nt.
„Wykorzystanie platform e-learningowych w szkołach
ponadpodstawowych. Stan aktualny i perspektywy rozwoju”,
napisanej pod kierunkiem dr hab. Marty Wrońskiej, prof. UR,
promotor pomocniczy dr Jakub Czopek**

1. Uwagi wstępne

Przygotowana przeze mnie niniejsza recenzja została opracowana na zlecenie Rady Naukowej Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 1 lipca 2021 roku, reprezentowanej przez Panią dr hab. Elżbietę Feret, prof. UR, Prorektor ds. Kolegium Nauk Społecznych. Podczas posiedzenia Rady zostałem wyznaczony na recenzenta w przewodzie doktorskim Pana mgr. Piotra Karasia. Rozprawa pt. „Wykorzystanie platform e-learningowych w szkołach ponadpodstawowych. Stan aktualny i perspektywy rozwoju” przygotowana została pod naukowym kierunkiem Pani dr hab. Marty Wrońskiej, prof. UR, a funkcję promotora pomocniczego pełnił Pan dr Jakub Czopek.

2. Tło ogólne rozprawy

Rozprawa doktorska Pana mgr. Piotra Karasia dotyczy bardzo współczesnego i ważnego zagadnienia funkcjonowania i wykorzystywania platform e-learningowych w szkołach ponadpodstawowych. Doktorant przygotował swoją dysertację i zrealizował badania jeszcze przed wybuchem pandemii, nie mógł więc przewidzieć, że podjęta tematyka stanie się wkrótce szczególnie istotna w obliczu całkowicie nowej i zaskakującej sytuacji –

wybuchu ogólnoświatowej pandemii zakaźnej choroby COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2 i w konsekwencji zamknięcia szkół, a następnie uruchomienia edukacji zdalnej. W ten właśnie nurt wpisuje się rozprawa doktorska Pana mgr. Piotra Karasia. Doktorant zdołał jednak w zakończeniu rozprawy sformułować interesujące wnioski, wynikające z pandemicznych doświadczeń dyrektorów szkół, w których – jeszcze w warunkach tzw. normalności – prowadził badania.

Pandemia wzmocniła istotę platform e-learningowych, które stały się narzędziem ułatwiającym zapośredniczony kontakt z innymi osobami (nauczycielami i uczniami), zapobiegając rozszerzaniu się wirusa między ludźmi. Platformy te stały się także elementem zmian w przestrzeni edukacyjnej. Dały możliwość nowego sposobu pracy uczniów, studentów i nauczycieli w środowisku cyfrowym, niewątpliwie były katalizatorem zmian i przejścia do innowacyjnych form w edukacji. Nowy wymiar szkoły w epoce narzędzi cyfrowych to przekształcenie jej ze środowiska nauczania w środowisko uczenia się, a tym samym kształtowanie u uczniów większej odpowiedzialności za własny rozwój. Współczesna edukacja musi nadążać za nowymi wyzwaniami oraz potrzebami społeczeństwa, dostosowując programy nauczania i metody kształcenia do obecnych wymagań rynku pracy. Nauczyciel nie jest już dla ucznia jedynym źródłem informacji i partnerem w procesie komunikowania się. Jego funkcje coraz częściej, przynajmniej częściowo, przejmują najnowsze technologie, w tym platformy edukacyjne. Nowe rozwiązania technologiczne, w tym dotyczące platform edukacyjnych (co jest odpowiedzią na ogromne zapotrzebowanie ze strony edukacji), pojawiają się obecnie bardzo często.

Niespodziewany wybuch pandemii COVID-19 spowodował, że rozprawa, która miała być opisem i badaniem istniejącej rzeczywistości edukacyjnej nabrała cech profetycznych oraz dodatkowej przydatności w praktyce szkolnej.

3. Struktura pracy

Przedstawiona do recenzji praca liczy 371 stron (z niewiadomych przyczyn Autor zakończył ich numerowanie na s. 343, czyli pierwszej stronie aneksu), na które składa się siedem rozdziałów, poprzedzonych wstępem i zwieńczonych zakończeniem, bibliografią, a także spisem tabel, wykresów, rysunków i aneksem, zawierającym narzędzia badawcze

(kwestionariusze ankiet dla nauczycieli i uczniów). Do rozprawy należą też streszczenia w języku polskim i angielskim.

Struktura rozprawy jest poprawna, zgodna z klasycznym układem prac naukowych opartych na badaniach empirycznych. Pierwsze cztery rozdziały mają charakter teoretyczny. W rozdziale piątym Doktorant przedstawił metodologiczne podstawy badań własnych. Rozdział szósty to prezentacja i analiza wyników badań własnych (w tytule podrozdziału 6.1. użyta została niepoprawna nazwa „grupa badawcza” – zamiast „grupy badanej”). Ostatni, siódmy rozdział to podsumowanie rezultatów przeprowadzonych badań z jednoczesną własną oceną infrastruktury informatycznej szkoły i sformułowanymi postulatami. Ponadto w tym rozdziale Doktorant zaprezentował autorski praktyczny model platformy e-learningowej, który może być wykorzystany przez nauczycieli szkół ponadpodstawowych.

Struktura pracy jest zawsze pomysłem jej Autora i oceniam ją jako poprawną. Jednak w przypadku publikacji rozprawy drukiem (do czego zachęcam) warto rozważyć zmianę kolejności rozdziałów pierwszego i drugiego. Rozdział pierwszy poświęcony został bowiem zagadnieniom technologicznym (które Doktorant nazywa konstytutywnym elementem współczesnej edukacji), a drugi – bardziej humanistycznym, edukacyjnym, to w nim pojawiają się nauczyciele oraz uczniowie. Sądzę, że w pracach dotyczących szeroko rozumianej pedagogiki człowiek jest najważniejszy – bez niego nie istnieje pedagogika, natomiast – jak pokazuje historia edukacji – bez technologicznego wsparcia realizacja zadań pedagogiki jest w pełni możliwa.

4. Merytoryczna ocena rozprawy

Rozprawa doktorska Pana mgr. Piotra Karasia ma charakter teoretyczno-empiryczny. Współczesna edukacja, a w zasadzie życie współczesnego człowieka, obejmuje dwie przenikające się warstwy – kulturowo-społeczną oraz technologiczną. Doktorant prezentuje stanowisko z wyraźną dominantą warstwy technologicznej. Pragnę podkreślić, że nie jest to zarzut, a jedynie stwierdzenie faktu i określenie przyjętej perspektywy badawczej.

W swojej rozprawie doktorskiej mgr P. Karaś podjął się analizy stanu faktycznego funkcjonujących w szkołach ponadpodstawowych we wszystkich województwach na terenie Polski platform e-learningowych i możliwości ich wykorzystania w procesie edukacyjnym. W rozważaniach i badaniach odniósł się także do oceny wybranych komponentów kursów

e-learningowych przez respondentów – nauczycieli oraz poruszył zagadnienie związane z dostrzeganymi przez badanych uczniów pozytywnymi i negatywnymi cechami uczenia się metodą e-learningową.

Podjęta przez Doktoranta tematyka jest szczególnie istotna. We współczesnym świecie nieustannych zmian, które dotyczą także obszaru edukacji, wdrażanie i stosowanie narzędzi nowych technologii wymaga roztropności i wielorakich analiz. Dobrze się więc stało, że Pan mgr Piotr Karaś przygotował rozprawę doktorską, w której przedstawił rzetelne opracowanie warstwy teoretycznej i przeprowadził stosowne, szerokie badania naukowe.

Swoje badania Doktorant poprzedził szerokim rozpoznaniem literatury naukowej. W rozdziałach teoretycznych mgr Piotr Karaś analizuje różne obszary, które mogą być kluczowym elementem prowadzącym do poprawy skuteczności procesu nauczania-uczenia się. Ukazał – między innymi – rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz proces konwergencji mediów. Zaprezentował także możliwości wykorzystania narzędzi technologii cyfrowych w procesie kształcenia oraz programy i aplikacje mobilne w edukacji. Interesujące są rozważania o dualizmie technologii cyfrowych, świadczące o dobrej znajomości bogatej literatury przedmiotu.

W rozdziale drugim głównym aspektem prowadzonej przez Doktoranta narracji jest przestrzeń medialna, która jest czynnikiem modyfikującym i konstruującym nowy kształt tradycyjnej przestrzeni edukacyjnej. Pan mgr P. Karaś słusznie zwrócił uwagę, że przestrzeń ta może być wykorzystana jako łącznik między uczeniem się formalnym i nieformalnym. Oczywiście, warunkiem koniecznym będą tu kompetencje medialne oraz informacyjne nauczycieli i uczniów, które Doktorant szczegółowo opisał. Przywołuje on różnorodne definicje kompetencji, wyrażając przy tym swój własny, poprawny osąd i swoje przemyślane opinie. Szkoda tylko, że omawiając zagadnienie kompetencji pominął bardzo ważną pracę Daniela Hunzikera pt. „Kompetencje bez tajemnic. Rozwijanie kompetencji to nie czary” z 2018 roku. W tej książce zawarta jest najlepsza – w mojej ocenie – definicja kompetencji. Rozważania na temat kompetencji mają dla recenzowanej rozprawy istotne znaczenie, gdyż im wyższe są kompetencje nauczycieli i uczniów w obszarze medialnym, tym większe szanse na komfortowe poruszanie się po wybranych platformach, a także większe możliwości minimalizowania zagrożeń płynących z wykorzystania nauczania na odległość.

W rozdziale trzecim zostały zaprezentowane najważniejsze komponenty związane z e-learningiem, obejmujące – między innymi – standardy i formy e-learningu, standaryzację

kursów e-learningowych oraz znaczenie komunikowania w tej formie kształcenia. Dla podjętej w pracy doktorskiej tematyki bardzo istotny jest także rozdział czwarty, dotyczący przeglądu platform edukacyjnych. Pan mgr P. Karaś zwrócił szczególną uwagę na funkcjonalności i sposoby wykorzystania platform e-learningowych, a także na ich zalety i ograniczenia.

W części teoretycznej rozprawy Doktorant przeprowadził bardzo wnikliwą analizę naukowo-badawczą. Sięgnął do wielu źródeł teoretycznych z zakresu pedagogiki, socjologii, pedagogiki medialnej, starając się przedstawić pełny obszar badanego zagadnienia. Ponadto formułuje autorskie definicje pojęć, co świadczy o dojrzałości naukowej Doktoranta i dowodzi, że jest dociekliwym i rozważnym badaczem.

Wartość poznawcza rozprawy wynika z jej empirycznego charakteru. Doktorant przeprowadził bardzo ważne badania, które ujawniły swoje dodatkowe i szczególne znaczenie dla systemu edukacji w okresie pandemicznym. Opis i interpretacja uzyskanych wyników badań zostały zaprezentowane w rozdziale szóstym zatytułowanym „Platformy e-learningowe w szkołach ponadpodstawowych – analiza wyników badań własnych”. W rozdziale tym Doktorant w sposób uporządkowany i logiczny dokonuje analizy otrzymanych wyników badań własnych. Analiza ta została przeprowadzona w czterech obszarach: informatycznym (charakterystyka infrastruktury informatycznej badanych szkół), dydaktycznym (wykorzystanie platform e-learningowych w procesie kształcenia), metodycznym (przygotowanie nauczycieli do wykorzystywania platform e-learningowych w procesie edukacyjnym i ich opinie na temat kształcenia zdalnego) oraz w obszarze podmiotu uczestniczącego i stosującego platformy (badanie opinii uczniów na temat kursów e-learningowych).

Doktorant sformułował wiele ważnych dla edukacji wniosków, które mają swój wymiar teoretyczny oraz kilka cennych rekomendacji praktycznych dla nauczycieli (np. związanych z uruchomieniem e-learningu w szkole). Ponadto przedstawione różne aspekty dotyczące oceny infrastruktury informatycznej w szkole mają działanie mobilizujące dyrektorów szkół do podjęcia stosownych kroków związanych z dostosowywaniem swojej infrastruktury TIK do coraz to nowszych rozwiązań upowszechniających się na rynku informatycznym. Niewątpliwą zaletą pracy jest jasno sprecyzowany i opisany autorski model platformy e-learningowej, który może być zastosowany w szkole średniej.

Mimo wielu wspomnianych powyżej zalet, pragnę też zwrócić uwagę na kilka merytorycznych błędów bądź wątpliwości recenzenta.

Na s. 310 zamiast „Należy więc wprowadzić elementy metodologii kształcenia przez Internet” powinno być „...elementy metodyki kształcenia...”. W paru miejscach rozprawy (np. s. 112, s. 119) Autor używa niepoprawnego zwrotu „dostęp do zasobów wiedzy” lub „przekazywanie wiedzy” – w Internecie są tylko zasoby informacji, a wiedza jest nieprzekazywalna – każda z uczących się osób buduje samodzielnie wiedzę we własnym umyśle na podstawie docierających do niej informacji. Doktorant w sposób nieuprawniony zamiennie używa w kilku miejscach pracy (np. s. 158, 160, 162) pojęć „skuteczność” i „efektywność”. Są to dwa odmienne terminy, gdyż efektywność to stosunek uzyskanych efektów do poniesionych nakładów, a skuteczność oznacza same uzyskane efekty (z pominięciem kosztów).

Uporządkowania wymaga też dość swobodne posługiwanie się dwoma różnymi pojęciami – „środowisko uczenia się” oraz „przestrzeń medialna”. Są to pojęcia, których nie można używać zamiennie. Moją wątpliwość budzi też tytuł rozdziału trzeciego – „E-learning jako środowisko uczenia się”. Środowisko uczenia się to ogół warunków (materialnych i niematerialnych), w jakich zachodzi uczenie się. Obejmuje ono nauczycieli, uczniów, treści oraz obiekty, sprzęt i technologie. E-learning jest zatem tylko jednym z czterech komponentów środowiska uczenia się.

Kontrowersyjne jest też zamieszczone na s. 19 stwierdzenie Doktoranta: „Powstaje nowe społeczeństwo informacyjne, społeczeństwo wiedzy”. O ile społeczeństwo informacyjne rzeczywiście istnieje, o tyle społeczeństwo wiedzy jest raczej niespełnionym marzeniem i wytworem tzw. poprawności politycznej. Prof. Wiesław Sztumski w swoim artykule z roku 2008 „Paradoksalne społeczeństwo wiedzy” pisze: „Wbrew idei społeczeństwa wiedzy, jest ono w znacznie przeważającej części społeczeństwem ignorantów celowo ogłupianym przez elity rządzące (polityczne, finansowe, ideologiczne)”. Od czasu ukazania się artykułu sytuacja zmieniła się tylko ona gorsze i obserwujemy „pochód masowej głupoty” (cytat z artykułu Prof. W. Sztumskiego). W szczególności nie wolno więc utożsamiać społeczeństwa informacyjnego ze społeczeństwem wiedzy.

Z kolei zawarte w czterech punktach na s. 57 – jak pisze Autor „trafne podsumowanie dualizmu technologicznego”, przypisane Prof. Tomaszowi Gobanowi-Klasowi to tzw.

paradoksy rozwoju techniki francuskiego filozofa, teologa i socjologa Jacquesa Ellula, które polski socjolog i medioznawca po prostu cytuje, co zapewne umknęło uwadze Doktoranta.

Ostatnim pojęciem występującym często w rozprawie, a budzącym moją wątpliwość jest „technologia informacyjno-komunikacyjna”. Doktorant – bardzo słusznie – już na początku rozprawy przywołuje różne jej definicje, niestety, wiele z nich nie jest poprawnych. W szczególności już pierwsza z nich (s. 11) jest całkowicie błędna: „Technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT – z ang. Information and Communication Technologies) to zespół: urządzeń wraz z oprogramowaniem (hardware i software), mediów komunikacyjnych (Internet, sieci bezprzewodowe, telefonia komórkowa i satelitarna) oraz usług związanych ze zbieraniem, przetwarzaniem, prezentacją i przechowywaniem różnego typu danych (np. obrazów, tekstów, dźwięku, filmu) w postaci cyfrowej”. Zbliżoną definicję znajdujemy na s. 109, gdzie technologia jest określona w następujący sposób: „Pierwszy obszar to technologia czyli oprogramowanie (software) przeznaczone do tworzenia e-szkoleń i sprzęt komputerowy (hardware) potrzebny do utworzenia i utrzymania infrastruktury...”. Poprawna definicja technologii musi uwzględniać, że jest ciąg procesów, służących do przetwarzania pewnego surowca wejściowego (może nim być informacja) w inny surowiec wyjściowy. Błąd z utożsamianiem technologii informacyjno-komunikacyjnych z „zespołem urządzeń” ma swoją długą historię w polskiej literaturze. Ta błędna definicja została zaproponowana przez Prof. Macieja M. Sysłę i szybko stała się (bezrefleksyjnie) popularna. Jej urokowi uległ nawet Prof. Jan Miodek, który w swoim dostępnym w sieci artykule „Rozmyślajcie nad mową – kariera technologii” przytacza właśnie definicję – jak zaznacza – swojego kolegi informatyka, wrocławskiego profesora M. M. Sysły. Trzeba jednak podkreślić, że w tym samym artykule Prof. J. Miodek przywołuje definicję „technologii” z „Innego słownika języka polskiego”, gdzie jest ona określona jako „opracowana naukowo lub doświadczalnie metoda robienia czegoś”. Nasz znakomity językoznawca podkreśla, że taka definicja jest „najbliższa powszechnym odczuciom” i wyraża zrozumienie dla mody na to słowo. Jak pisze – „Elementem przyciągającym jest w nim też niewątpliwie ‘uczona’ częśćka *-logia*, zwykłym działaniom technicznym dodająca stylistycznego blasku”. Poprawną definicję technologii można też znaleźć w Wikipedii, gdzie czytamy, że jest to „całościowy zespół zagadnień, metod, środków i działań związanych z przetwarzaniem informacji”. Technologia jest zatem zawsze przetwarzaniem, a środki, czyli narzędzia są jednym z czterech komponentów definicyjnych

(obok tworzywa wejściowego, będącego przedmiotem manipulacji technologicznych, określenia celu, czyli końcowego wytworu oraz metod, czyli sposobów postępowania).

Zawarte powyżej uwagi zamieszczam głównie na wypadek, gdyby rozprawa miała zostać opublikowana drukiem (zapewne w skróconej wersji). Korekta związana z moimi uwagami nie będzie dla Autora kłopotliwa, a przyczyni się do podniesienia jakości monografii.

Wykorzystana w rozprawie bibliografia jest bardzo obszerna, trafnie dobrana i – w większości – aktualna. Doktorant nie ponumerował wprawdzie poszczególnych pozycji, ale zajmują one 18 pełnych stron, co pozwala oszacować liczbę pozycji na ok. 400. Drobną uwagę dotyczącą bibliografii zawarłem jeszcze w punkcie 6 tej recenzji.

5. Ocena warstwy metodologicznej rozprawy

W ocenie tej części rozprawy należy wydzielić dwa kryteria: ocenę opisu metodologii badań oraz ocenę samego procesu badawczego. Obydwie oceny są bardzo pozytywne.

Procedura metodologiczna została przedstawiona w rozdziale piątym. Za istotną zaletę pracy doktorskiej uważam włączenie do rozdziału metodologicznego podrozdziału przedstawiającego perspektywę teoretyczną badań. Takie rozwiązanie posiada dwojaką wartość. Po pierwsze – jest wyrazem dojrzałości Doktoranta, który docenia konieczność rzetelnej konceptualizacji. Po drugie – jest to sposób niezbyt często wybierany i poprawnie stosowany w rozprawach doktorskich. Taki właśnie zamysł pozwolił Autorowi na konstruktywne projektowanie i zbadanie wybranego przez siebie obszaru rzeczywistości edukacyjnej.

Cele badań i problemy badawcze, zgodnie z przyjętymi w metodologii badań pedagogicznych kanonami Doktorant określił na podstawie założeń teoretycznych. Cele zostały sformułowane poprawnie, problemy są jasne i zrozumiałe oraz wyczerpują zakres zainteresowań empirycznych Doktoranta. Zmienne i wskaźniki prowadzonych badań Autor formułuje adekwatnie do postawionych problemów.

Podjęte przez Doktoranta badania mają charakter diagnostyczny, co zdecydowało o wyborze metody badawczej – sondażu diagnostycznego – i właściwej dla niej techniki badań ankietowych. Ponadto mgr P. Karaś zastosował analizę literatury oraz technikę intuicyjną. Ta ostatnia (zdecydowanie częściej klasyfikowana jako metoda) jest pracą czysto

umysłową, polegającą na rozważaniu pojęć, problemów, projektów i innych elementów i jest elementem obecnym w każdym badaniu naukowym. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety dla nauczycieli i uczniów.

Zastosowane przez Autora metody i techniki badawcze są właściwe i pozwoliły na pozyskanie stosownych danych empirycznych, które z kolei dostarczyły podstaw do sformułowania odpowiedzi na poszczególne pytania problemowe.

Rozdział metodologiczny w warstwie teoretycznej, przywołana bogata literatura oraz same badania dowodzą wysokich kompetencji Doktoranta w obszarze projektowania i prowadzenia badań naukowych.

6. Ocena formalnej strony pracy

Praca jest zredagowana starannie. Oprócz oczywistego komponentu tekstowego zawiera też 39 tabel, 16 wykresów oraz 49 rysunków. Ostatnie dwie tabele (nr 38 i 39) są opisane zbyt lapidarnie – byłoby celowe rozwinąć te opisy i dopisać, o jakie zasoby oraz aktywności chodzi.

Na pochwałę zasługuje fakt w pełni poprawnego opisu tabel oraz innych obiektów graficznych. Choć wydaje się to normalną powinnością Autora, ale w większości recenzowanych przeze mnie w ostatnim czasie rozpraw doktorskich występowały w tym zakresie uchybienia. Poprawne są też opisy bibliograficzne – zarówno w treści rozprawy, jak i w bibliografii końcowej. Byłoby jednak wskazane, aby pozycje bibliograficzne podzielić na zwarte, artykuły z czasopism oraz netografię i ponumerować je w obrębie każdej z tych grup. Ponadto daty w adresach sieciowych powinny mieć nazwy miesięcy nie w formie mianownikowej (np. 25 maj 2019) lecz dopełniacza (25 maja 2019).

Drobnym mankamentem jest też stosowanie podwójnego wyróżnienia cytatów (kursywa oraz cudzysłów) – należy stosować zasadę pojedynczego wyróżnienia i wybrać jedną z tych dwóch możliwości. Kursywa jest też całkowicie zbędnym wyróżnikiem przy numeracji i tytułach podrozdziałów o głębszej hierarchii – dotyczy to tylko rozdziału szóstego, w którym podrozdziały, np. 6.2.1, 6.2.2 itd. są – zarówno w spisie treści, jak i wewnątrz rozprawy – napisane z użyciem kursywy.

Język pracy jest zasadniczo poprawny, ale zawiera drobne błędy interpunkcyjne, literowe oraz nieliczne niezgrabności stylistyczne (np. s. 49 – „Postępowanie się nimi może przynosić w efekcie zarówno pozytywne, jak i negatywne korzyści”).

W rys. 8 na s. 85 brak jest strzałki łączącej „kompetencje informatyczne” z pozostałymi elementami rysunku.

7. Konkluzje

Pana mgr. Piotra Karasia znam od wielu lat z licznych wystąpień konferencyjnych. Przygotowana przez Doktoranta rozprawa jest efektem posiadanej przez Niego wiedzy, doświadczenia w pracy pedagogicznej i badawczej oraz osobistych zainteresowań, które są ukierunkowane na zagadnienia technologiczne, będące – obok zagadnień ogólnopedagogicznych i społeczno-kulturowych – ważnym nurtem współczesnej pedagogiki.

Mimo wskazanych w recenzji drobnych mankamentów, rozprawę oceniam bardzo pozytywnie. Monografia charakteryzuje się oryginalnością problemu naukowego oraz sposobów jego rozwiązania (Doktorant przedstawił także własne autorskie praktyczne rozwiązanie platformy e-learningowej w szkole ponadpodstawowej). Doktorant wykazał się dużą wiedzą pedagogiczną, szczególnie w obszarze związanym z wykorzystywaniem narzędzi nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz kompetencjami metodologicznymi, w zakresie zaprojektowania i zrealizowania badań naukowych. Zawartość merytoryczna rozprawy pozwala na sformułowanie wniosku, że Pan mgr Piotr Karaś jest bardzo dobrze przygotowany do pracy naukowej i dydaktycznej. Na podkreślenie zasługuje też rozległa znajomość literatury naukowej, co pozwoliło Doktorantowi na trafne i liczne odniesienia do istniejących koncepcji i badań naukowych.

Monografia Pana mgr. Piotra Karasia systematyzuje i rozwija wiedzę dotyczącą poszukiwań nowych możliwości wykorzystania nowoczesnych mediów – do których należą platformy e-learningowe – do doskonalenia procesu edukacyjnego, zarówno w odniesieniu do uczniów, jak i nauczycieli, co odpowiada wyzwaniom współczesnego społeczeństwa informacyjnego (obecną fazę tego społeczeństwa nazywamy już społeczeństwem sieci), epoki Internetu i świata nieustannych zmian. Stanowi zatem istotny wkład w rozwój teorii oraz – co szczególnie istotne – praktyki tego wycinka rzeczywistości pedagogicznej.

Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że przedstawiona do oceny rozprawa doktorska Pana mgr. Piotra Karasia, napisana pod kierunkiem naukowym Pani Prof. Marty Wrońskiej odpowiada warunkom określonym w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.). Wniosuję zatem do Rady Naukowej Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego o dopuszczenie Pana mgr. Piotra Karasia do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Wrońska', is centered on the page.